

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**У МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

28-29 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

м. Запоріжжя

УДК 614.253
С69

Редколегія:

Л.М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ, кандидат медичних наук, професор;

І.Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ, доктор філософських наук, професор;

Ю.В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ;

Д.П. Сенетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Н.В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Ю.О. Іріюглу – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ.

С-69 Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. – 312 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Добридень О.В., Колдунов Я.В.</i> ДУХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА КОМПОНЕНТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ.....	45
<i>Дружкін М.В.</i> ПЕРЕТИН МЕЖ: ЕТИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ РАМКИ КІБОРГІЗАЦІЇ ТА ГЕНЕТИЧНОГО ДИЗАЙНУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ ТА УКРАЇНІ.....	46
<i>Іванькова Н.А.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК НОВА ПАРАДИГМА ОСВІТИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	47
<i>Коваленко В.А.</i> СУЧАСНІ МЕДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: МІЖ ПРОГРЕСОМ І ЕТИКОЮ.....	48
<i>Лісунов М.С.</i> ТРАНСГУМАНІЗМ ТА БІОЕТИКА – СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПОГЛЯДИ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛЮДИНИ.....	49
<i>Лісунова Т.О.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В РАМКАХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ.....	51
<i>Моргунцов В.О.</i> ТРАНСГУМАНІЗМ ТА МОРАЛЬНЕ УДОСКОНАЛЕННЯ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТА ВИКЛИКИ.....	53
<i>Недельська С.М., Лямцева О.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО СТАНУ ДІТЕЙ З БРОНХІАЛЬНОЮ АСТМОЮ: ПОГЛЯД ДИТЯЧОГО АЛЕРГОЛОГА З ФІЛОСОФСЬКОЇ ПЕРСПЕКТИВИ.....	54
<i>Олексенко Р.І.</i> СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ФІЛОСОФІЇ ЦИФРОВОЇ МЕДИЦИНИ У КОНТЕКСТІ НОВИХ ВИКЛИКІВ І МОЖЛИВОСТЕЙ.....	55
<i>Поцулко О.А., Чабаненко М.Ю.</i> ПРОРИВ У МАЙБУТНЄ МЕДИЦИНИ ЧЕРЕЗ... ПИТАННЯ ФІЛОСОФІЇ	57
<i>Поцулко О.А., Опанасевич Т.С.</i> АПРІОРНІ ОСНОВИ АПОСТЕРІОРНИХ НАУК (НА ПРИКЛАДІ БІОЛОГІЇ, МЕДИЦИНИ ТА ЕКОНОМІКИ)	62
<i>Поцулко О.А.</i> МЕДИЦИНА 4П ЯК ФЕНОМЕН НАДІЇ	61
<i>Рижов О.А.</i> ІНТЕГРАЦІЯ ДОСВІДУ ЛІКАРЯ З СИСТЕМОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ – ШЛЯХ ДО ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО БРЕНДУ УНІВЕРСИТЕТУ.....	63
<i>Серіков К.В.</i> ЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВОЇ РЕАНІМАЦІЇ.....	65
<i>Спиця Н.В., Гула І. Д.</i> МЕДИЧНА АНТРОПОЛОГІЯ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ПОВНОЦІННОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ.....	68
<i>Утюж І.Г., Робота Д.В.</i> ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ.....	69
<i>Шубін В.О.</i> СОВІСТЬ, ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ.....	71
СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БІОЕТИКИ	
<i>Томаревська О.С., Елланська Н.Г., Бондаренко О.М., Чивільова Л.М., Поляков О.А.</i> ІНКЛЮЗІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВА ГЕРОНТОЛОГІЧНОЇ ІНТЕГРАТИВНОСТІ СУСПІЛЬСТВА ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДБУДОВУВАННЯ КРАЇНИ.....	72

поведінку пов'язані із відчуттям благополуччя. Емоції є частиною міжособистісних, соціальних та комунікативних процесів, що включають культурні оцінки. Емоції включають культурні оцінки або оцінки обставин, інтерпретації значущості, які пов'язують фізіологічні реакції та особистий досвід з соціальний контекст. З іншого боку, значні міжкультурні відмінності в емоціях і їхнє значення вказує на культурні основи. Ці позиції відображають давню дихотомію в науці, дебати «природа проти виховання»: визначення поведінки біологією проти соціалізації.

Варто зазначити, що універсальні емоції в різних культурах проявляються найрізноматнішим чином: вони по-різному розуміються, виражаються, проживаються, мають різні конотації, різні ступні впливу на окрему людину та на групу людей. Міжкультурні відмінності у вираженні основних емоцій відображають культурні інтерпретації, необхідні для виклику будь-яких емоцій. Культури мають різні інтерпретації емоційних проявів і різні оцінки доречності та реакції на основні емоції. В різних культурах може бути перебільшення (по відношенню до представників чужої культури), придушення для передачі нейтральності, маскуванню одного стану іншим і таке інше. Відповідні слова, які б мали віддзеркалювати стан, що переживає людина може кардинально відрізнятись в різних культурах та і сенс слів може бути різним.

Все вищезазначене має на меті підкреслити значущість досліджень в площині медичної антропології, які мають здійснюватися та реалізовуватись для покращення системи охорони здоров'я. Враховуючи всі переваги доказової медицини важливо не нехтувати набутками культури, які збирались довгим шляхом розвитку людської цивілізації та були актуальними для того, щоб зберегти як здоров'я окремої людини так і здоров'я суспільства загалом.

Список використаних джерел

1. Williams G. C., Nesse R. M. The dawn of Darwinian medicine. *The quarterly review of Biology*. 1991 Mar; 66 (1):1-22. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/2052670/>

ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ

Утюж Ірина Геннадіївна
доктор філософських наук, проф., зав. каф. суспільних дисциплін,
Робота Дмитро Вадимович
Асистент кафедри клінічної лабораторної діагностики,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Вступ

Розвиток сучасної медицини базується на акумулюванні та обробці значної кількості діагностичних даних. Сучасні наукові досягнення в області інформаційних технологій, насамперед штучного інтелекту, практичного використання методів навчання нейронних мереж дозволяють досягти значних успіхів не лише в клінічній патології, а й в лабораторній медицині. Впровадження біоінформатики, геноміки, протеоміки та біостатистики, у клінічну практику, відкриває інноваційні підходи в догляді за пацієнтами.

Лабораторна медицина в сучасному світі відіграє ключову роль у діагностиці, вивченні та лікуванні хвороб. Здійснення лабораторних досліджень вимагає великої кількості технічних, технологічних та етичних вирішень. Однак окрім цих аспектів, лабораторна медицина також породжує ряд філософських проблем, які варто розглядати для кращого розуміння сутності цієї сфери.

1. Наука та технологія

Першою філософською проблемою лабораторної медицини є взаємодія науки та технології. Впровадження нових методів і нових технологій завжди було частиною основної ролі лабораторної медицини. Перехід від ручних методів до ранньої автоматизації, такої як автоаналізатор, а тепер до повністю інтегрованих роботизованих комп'ютеризованих систем, відбувався швидко та спричинив експоненціальне зростання ефективності та продуктивності лабораторій. Це збіглося з експоненціально зростаючим попитом на тестування з боку клінічної спільноти. Збільшення попиту зумовлене взаємодією ряду різних факторів, включаючи збільшення складності доступних медичних процедур, перехід до більш складної допомоги на базі суспільства, яке використовує діагностику, і збільшення кількості пацієнтів із кількома супутніми захворюваннями. Цікаво припустити, чи сприяла доступність тестування також до його збільшення використання. Лабораторні дослідження ґрунтуються на наукових принципах, але водночас вони використовують технології для виконання конкретних завдань. Це підводить до питань про взаємозв'язок між розвитком науки та впровадженням технічних інновацій у медичну практику [4, с 211-215].

2. Етика досліджень

Лабораторна медицина часто включає в себе експерименти на живих об'єктах, і це викликає етичні розбіжності. Філософські аспекти етики досліджень включають у себе питання про справедливість та безпеку експериментів, використання тварин у випробуваннях, а також права пацієнтів на конфіденційність та інформоване згоду. Необхідною умовою для того, щоб експерименти на людях були як законними, так і етичними, є інформована згода пацієнта. Відповідно до Гельсінської декларації, розробленої Всесвітньою медичною асоціацією як заяву про етичні принципи медичних досліджень із залученням людей, *«кожен потенційний суб'єкт повинен бути належним чином проінформований про цілі, методи, джерела фінансування, будь-які можливі конфлікти інтерес, інституційна приналежність дослідника, очікувані переваги та потенційні ризики дослідження та дискомфорт, який воно може спричинити, положення після дослідження та будь-які інші відповідні аспекти дослідження»* (Всесвітня медична асоціація, 2013). Це означає, що лікар повинен залучати пацієнтів до обговорення, спрямованого не лише на те, щоб поінформувати їх, але й на навчання, розуміння та вислуховування потенційних сумнівів і запитань. [1, с 299-324]

3. Природа здоров'я та хвороби

У рамках біомедичної моделі хвороба завжди пояснюється одним або кількома фізичними порушеннями на нижчому рівні організації. Наприклад, інфекція пояснюється інвазією паразитів, метаболічний розлад із генетичною мутацією, психіатричний розлад із дисбалансом нейромедіаторів, порушення мови або фізична вада з пошкодженням нейронів тощо. У філософії ідея про те, що складне явище найкраще зрозуміти, аналізуючи його фізичні частини окремо, називається редукціонізмом або навіть фізикалізмом.

Лабораторні дослідження розкривають глибокі аспекти природи здоров'я та хвороби. Це викликає філософські дебати про те, що таке справжнє здоров'я та чи є хвороба лише фізіологічним порушенням, чи вона також має психосоціальні та культурні компоненти. [2, с 75-94]

4. Відносини між лікарем та пацієнтом

Цінність часто виражається в термінах «якість, клінічна ефективність і результативність, орієнтація на пацієнта, задоволеність пацієнтів, своєчасність, клінічна ефективність, економічна ефективність, продуктивність, доступність і вартість». Лабораторні показники в ідеалі повинні оцінюватися відповідно до основних цілей системи охорони здоров'я, які включають профілактику захворювань, раннє виявлення, встановлення точного діагнозу, вибір правильного лікування, уникнення затримок у лікуванні, сприяння одужанню, зниження інвалідності, запобігання рецидивам або уповільнення прогресування захворювання та зменшення потреби в довгостроковому догляді. Оскільки лабораторне тестування може допомогти визначити кожну з цих клінічних точок прийняття рішення, ці цілі охорони здоров'я також є основними цілями лабораторного тестування.

Лабораторні результати часто слугують основою для лікарських рішень. Це породжує філософські питання про взаємодію між лікарем та пацієнтом. Як зберегти баланс між об'єктивністю лабораторних даних та індивідуальним підходом до лікування? [3, с 107-114]

Висновок

Лабораторна медицина вносить вагомий вклад у підтримання та вдосконалення здоров'я людей. Однак філософські проблеми, пов'язані з цією галуззю, свідчать про необхідність постійного обговорення та рефлексії. Розв'язання цих проблем сприятиме подальшому розвитку лабораторної медицини та забезпечить більш ефективне та етичне використання її досягнень у медичній практиці.

Список використаних джерел

1. Adriana S., Davide M. (2020) Control strategies in general anesthesia administration. Control Applications for Biomedical Engineering Systems. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-817461-6.00010-X>
2. Elena R., Rani L. A., (2020). Complexity, Reductionism and the Biomedical Model. Rethinking Causality, Complexity and Evidence for the Unique Patient, (стор. 75-94) https://doi.org/10.1007/978-3-030-41239-5_5
3. Kenneth A S. (2017). Enhancing the Clinical Value of Medical Laboratory Testing. The Clinical Biochemist Reviews, 38(3), 107–114. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5759162/>
4. Paul C., (2017). Laboratory Medicine is Faced with the Evolution of Medical Practice. Journal of Medical Biochemistry, 36(3), 211–215. <http://doi.org/10.1515/jomb-2017-0032>